...льної
...ого слова
на вільній
американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го СІЧНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 12. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 14, 1953. VOL. LXI

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ МАЙБУТНЬОГО КАБІНЕТУ АЙЗЕНГАВЕРА

Ню Йорк. — Новообраний президент Двайт Д. Айзенгавер відкрив у понеділок дводенну нараду з членами свого кабінету. Крім новопризначених кабінетних секретарів, у нараді брали участь й деякі відповідальні урядовці. Учасниками нарад були такі секретарі: секретар стейту Джан Фостер Доллес, секретар рільництва Езра Тефт Бенсон, праці — Мартін П. Доркін, генеральний поштмайстер Артур Е. Сомерфілд, секретар внутрішніх справ Доґлас МекКей, скарбу — Джордж М. Гомфрі, торгівлі — Сінклер Вікс і генеральний прокуратор Герберт Бровнел. Три інші урядовці, які мають відповідальні становища і що брали участь в нарадах, це такі: нова директорка Федеральної Аґенції Безпеки пані Овета Колп Гоббі, директор бюджету Джозеф М. Лодж і голова Аґенції Взаємної Безпеки Гаролд Е. Стассен. Крім того на засіданні були приявні, віцепрезидент Річард Ніксон, делеґат до Об'єднаних Націй Генрі Кабот Лодж і шість членів дорадчого штабу Білого Дому з Шерманом Адамсом на чолі. Наради відбулися в головній квартирі республіканців у готелі Комодор. Заки почалася наради кабінетних членів. Айзенгавер відбув конференцію з трьома провідними сенаторами, Робертом А. Тефтом, Вільямом Ф. Новлендом і Юджіном Д. Міліканом, з якими, як виявив Тефт, розмовляв про різнородні нові призначення на урядові становища, що їх охоплюють словом „патронедж".

З засідання кабінету не оприлюднено жадного комунікату, а всякі записки й інші папери дбайливо знищено після чотиригодинних нарад. Пресовий секретар Айзенгавера Джеймс Гаґерті сказав представникам преси, що „дискусія йшла про обов'язки адміністрації, закордонні й домашні, і вона буде йти дальше наступного дня". Віцепрезидент Ніксон заявив, що „зібрання було дуже продуктивне" і що учасники нарад обговорювали „одну справу за одною".

Негайно після засідання оповіщено, що Айзенгавер призначив на становище американського високого комісаря для Німеччини дотеперішнього ректора Гарвардського університету, д-ра Дж. Брайента Конанта, який давніше отримував різні урядові призначення. Тепер він дістав постійне звільнення від обов'язків голови університету, дістаючи титул „президент-емерит".

Ще раз закликають Совєтів до пакту в справі Австрії

Вашинґтон. — Три Західні держави видали поновний заклик до Совєтів, щоб вона взяла участь у накресленні мирового договору для признання незалежности Австрії. Злучені Держави, Великобританія й Франція вислали однозвучні ноти, які були доручені міністерству закордонних справ у Москві в понеділок. У ноті сказано, щоб Росія заперестала дальшого пересилання беззмістових нот і приєдналася до відновлених і пильних зусиль для складення договору, обіцяного у відомій Декларації з Москви тому десять років. Найновіша нота пригадує, що Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй схвалила резолюцію 20 грудня з закликом до Чотирьох Потуг, щоб вони заключили договір і покінчили окупацію Австрії. — Досі відбулося 258 засідань в справі австрійського пакту. Совєти приходили на наради з вимогою перервання засідання під найрізнороднішими заслонами. Остаточно їх залишено в грудні 1950 р. і від тоді справа опинилася на мертвій точці.

● У січні провадиться посилена акція боротьби з дитячим паралічем. Фонд ім. Рузвелта, що поставив метою поборювати цю недугу, провадить збірку грошових датків — „даймів". Для цього м. ін. в Ню Йорку на Таймс сквері щоденно будуть відбуватися виступи знаних артистів.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ЧЕРВОНИХ УЧИТЕЛІВ

Вашинґтон. — Сенатська підкомісія внутрішньої безпеки, щоб забезпечити майбутні покоління від моральної небезпеки зажадала звільнення сотень учительських сил, що приєдналися до комунізму. У звіті, списанім на 13 сторінках, підкомісія порекомендувала дальше ведення слідства над впливами комуністів по школах і каледжах. „Не зважаючи на незаперечну льояльність і самопосвяту для обов'язку переважаючої більшости американських учителів, ще сотні учителів зараховують себе до комуністів" — сказано в звіті. Підривні елементи, як кажеться в звіті, поширяють дальше свої впливи в громадянстві. Тому, як стверджують сенатори, „комуніст не повинен бути призначеним або займати становище, з якого він може впливати на світогляд американської молоді".

Дальше сенатська підкомісія пропонує, щоб стейтові леґістратури провірили положення на своїх територіях, як це зроблено в стейті Ню Йорк в рр. 1940-42. Стейтові шкільні ради, на думк сенаторів, повинні звільнити учителів, яких льояльність виявилась би непевною. Крім того підкомісія зажадала, щоб їй доручити дальше слідство у виховній ділянці. У цій справі звіт, накреслений головою, сенатором Мек Карраном, стверджує, що на підставі зізнань підкомісія прийшла до заключення, що комуністи були найбільше діяльні серед учительства в Филаделфії, Бостоні, Клевленді, Дітройті, Бофало і Мадісон, Віс., а після того в різних інших околицях на менші розміри. Столичні спостерігачі думають, що звіт підкомісії спонукає Конґрес до нової акції для „виполення" комуністичних учителів з цієї професії. За свідоцтвом, складеним перед підкомісією різними свідками, в цілій Америці було коло півтори тисячки комуністичних учительських сил в 1940 р. з найбільшим зосередженням у Ню Йорку, бо аж 500. Від того часу положення значно поправилося.

З інших вістей про комуністів помітна вістка про вирішення Верховного Суду ЗДА, що мехіканський громадянин Роман Мартінез має бути депортований зі ЗДА тому, що був три місяці членом Комуністичної партії 25 років тому. — За помилування атомових шпигунів написав до президента листа д-р Алберт Айнштайн з Прінстон, а за всебічний розгляд їхньої справи написав був до редакції „Н. Й. Таймсу" листа д-р Гаролд Юрі, колишній голова проєкту Мангаттен для складення першої атомової бомби. На цей лист покликається Айнштайн у проханні до президента.

Силу держав НАТО підриває збайдужіння й легкодушність

У „Ню Йорк Таймс-і" знаний військовий коментатор Гансон Болдвин вміщує низку нарисів, в яких він оповідає про свої враження, винесені з трьох-місячної подорожі по тринадцятьох країнах Европи, головно по найважливіших країнах—членах Північно-Атлантійського Пакту. Враження Болдвина зводяться до ствердження духової слабости Европи, яка не розуміє небезпеки, що нависла над нею і тому невідпорна на неї. Він твердить, що в країнах, що належать до Пакту, існує переконання, що Росія не думає напасти на Захід. Це переконання відвертає увагу громадян від першорядних проблем, а скеровує її на дрібні міжсусідські порахунки. Державні мужі Европи більше цікавляться соціяльними справами, ніж військовими і їх більше турбує справа „що роблять їх сусіди", а не що діє Росія. У цьому відношенні ЗДА проявляють значно більшу відпорність, що походить з різних причин, а зокрема тому, що американцям притаманне відчування важливости хвилини. Це відчування занепадає в Европі й европейці припускають, що на останній комуністичній конференції, яка відбулася у жовтні минулого року в Москві, було вирішено занехати гарячу війну, а спрямувати зусилля комуністичного світу на розбиття сили союзників шляхом холодної війни. Тож, за винятком нечисленних військових діячів Европи припускають, що нова світова війна не наступить, так, як вони це припускали перед другою світовою війною. Одночасно з збайдужінням до головних проблем безпеки, під впливом комуністичної пропаґанди, зростає в Европі антиамериканізм. Головним підложжям нехоті до Америки є заздрість до „заможнього дядька" та необоснований комплекс нижчости, як це помічається у Франції. Присутність численного умундурованого персоналу різних американських відділів та установ в Европі також дратує місцеве населення, а відчуження американців від місцевого життя (творення своєрідного ґетта), викликає осуд громадян, як це є в Бонні, де американці створили „золоте ґетто".

Сліди людини в Америці з-перед 100,000 років

Балтімор, Мд. — Д-р Ф. Картер, голова географічного відділу при університеті Джан Гопкінс, вийшов з твердженням, що в Північній Америці жили люди 100,000 років тому, не зважаючи на те, що давніше він самий твердив, що вік людини в Америці датується з-перед 40,000 років. Свої спостереження про давне походження людини в Америці помістив проф. Картер у Південно-Західнім Журналі Антропології, спираючися на археологічні знахідки в каліфорнійських скалах.

Підготовка величавого свята самостійности і соборности у Филаделфії

Филаделфія. — Подібно, як в Джерзі Сиггі, Клівленді, Ню Йорку та інших містах, українська громада у Филаделфії приготовляється до імпозантного відсвяткування річниць проголошення суверенности і соборности Української Народної Республіки. Насамперед пороблено заходи, щоб дістати відповідне проголошення „Дня Української Незалежности" для цілого стейту Пенсилвенія від губернатора стейту. Святочна Академія з нагоди цих річниць відбудеться у Филаделфії в великій залі Метрополітальної Опери в суботу, 24-го січня о год. 7-мій ввечорі. В програмі Академії, крім виступів видатних американських і українських промовців, виступить в концертовій частині великий хор „Кобзар", що відспіває кантату М. Лисенка „Бють пороги", з участю солістів Музичного Театру: К. Гош, Г. Шипацька, І. Гош, Анатоль Радванський та Мик. Чалий. Виступить теж симфонічна оркестра, що виконає інтродукцію з опери М. Лисенка „Тарас Бульба". Мистецьким керівником імпрези буде С. Ю. Бутовський.

КОРОТКІ ВІСТІ

● Атомовий шпигун М. Собель, ув'язнений разом з Розенберґами за змову й передачу таємниці атомової бомби Совєтам, звернувся з проханням — зменшити йому тридцятилітню кару позбавлення волі до якої його було засуджено.

● Американські держави повинні об'єднатися в боротьбі проти червоної небезпеки, як це пропонує міністер закордонних справ Сальвадору у зв'язку з наближенням конференції міністрів закордонних справ Центральної Америки у травні біжучого року.

● Сен. Джозеф МекКарті з Вісконсін заповідає, що він вийде з вимогою реорганізації урядових аґенцій, а не слідства. Давніше він вимагав слідства над розгалуженням комуністичних впливів в федеральнім уряді.

● Лік на недуги очей, складений з кортісону й неомисини, винайшла ляборатория Упожан Ко. з Каламазу, Міш. Мішанина називається неосон. Вона надається між ін. на запалення очей.

● Знана у цілому світі автова фірма „Форда", що її центром є місто Дітрой, — 16. січня відсвяткує п'ятидесятліття свого існування. Фабрики Форда розташовані по різних частинах країни, всього в трийцятитрьох містах. Ювілейного року мають вийти монографії, присвячені історії компанії.

● Жорстокості червоних у відношенні до військ Об'єднаних Націй в Кореї незадовго мають стати предметом дослідів Палати Репрезентантів, як про це оповістив республіканець Р. Дж. Мадден. Комісія Палати Репрезентантів, яку очолює Мадден, заявила, що жорстокості відносно військовополонених, що їх помічено в Кореї, пригадують розстріл польських полонених, що його доконали червоні росіяни під Катинем.

● У Мехіко помічається полегшення цензури. Свобода преси мас бути забезпечена конституційно.

● Індійський уряд думає закупити всі приватні фабрики літаків та вести їх як державні підприємства. еЦ буде перший крок до удержавлення в Індії за прем'єра Негру.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ОБСТОЮЄ ШВИДКУ РАТИФІКАЦІЮ ДОГОВОРУ В СПРАВІ АРМІЇ

Бонн, Німеччина. — Канцлер Західно-Німецької Федеративної Республіки д-р Конрад Аденауер заявив вчора, що його уряд дальше обстоюватиме якнайшвидшу ратифікацію договору в справі европейської оборонної спільноти, на підставі якого Німеччина мала б виставити 12 дивізій, що будуть включені в спільну европейську армію. Аденауер знову згадав, що він домагатиметься додання до договору окремого протоколу з деякими додатковими вияснениями і доповненнями, але це повинно статися щойно після ратифікації самого договору і в жадному разі не повинно стояти на перешкоді для самої ратифікації. Загально вважають, що кінцеве потвердження того договору німецьким федеральним парляментом наступить вже з кінцем лютого, або найпізніше на початку березня. Тимчасом теж новий французький прем'єр Рене Маєр заповів, що він вже правдоподібно в лютому вибереться на відвідини до Вашинґтону, — щоб з новим американським урядом президента Айзенгавера обговорити спільні політичні проблеми. При цій нагоді цілком певно буде заторкнена й справа европейської оборонної спільноти. У військових і політичних колах тепер вже знову виявляється багато оптимізму щодо можливостей ратифікації договору теж Францією, не зважаючи на застереження з боку нового французького уряду.

Вільна Европа здобула рекорд у продукції сталі

Женева. — Економічна Комісія ОН для Европи подає до відома, що европейські країни поза Совєтами здобули в 1952 р. рекорд у продукції сталі. Продукція сирової сталі минулого року у всій Европі виносила 73,870,000 метричних тонн, з чого аж 63,000,000 метричних тонн припадає на Західну Европу. Але в порівнянні із 1951 роком продукція сталі в Західній Европе зросла тільки на 8 відсотків, а сателітських країнах і Совєтах на 14%. Цей зріст продукції сталі, цієї основи для всіх продукційних процесів, дивує економістів-фахівців, бо всі інші продукції виказують деяку знижку. Це здивування зростом продукції сталі тим більше, що цей зріст не був спричинений експортом сталі поза Европу. Також підкреслюється той факт, що в цій продукції вживається тепер менше залізного лому, як це було в попередніх роках.

Червоний Китай продає опіюм для нелеґальної торгівлі

Женева. — Постійна міжнародна Центральна Рада Опіюм повідомила, що впродовж 1951-го року комуністичний Китай пропонував продати для нелеґальної торгівлі закордоном коло 500 тонн опіюм, отже приблизно половину тої кількости, яку вживається в світі законно — для лічничих цілей. Рада довідалася про цю пропозицію і домагалася від комуно-китайського уряду вияснень, — але їх не дістала. Вважається, що ця величезна кількість отрути була продана нелеґальним торгівцям опіюм в Гонґ Конґ, звідки її перепродали для нелеґальної торгівлі в цілому світі. З тих 500 тонн опіюм, призначених для нелеґальної торгівлі, власті безпеки в поодиноких країнах — перехопили тільки 22.8 тонн.

Кардинал Степінац далі в опозиції проти Тіта

Красіч, Югославія. — Новоіменований кардинал Альойзій Степінац заявив кореспондентові „Ассосіейтед Пресс", що він далі в „твердій опозиції" до маршала Тіта, та що він ніколи не поступиться перед диктатором. До Риму він не їхав, бо боявся, що югославський уряд не дозволив би йому вернутися до Югославії. Кардинал Степінац заявив, що „час дасть найкращу відповідь тим закидам, які твердять, що його номінація кардиналом — це тільки частина протиурядової пропаґанди". Він не надіється багато від тієї конференції, на якій 7 югославських єпископів нараджувалися з президентом Тітом про розв'язку релігійного питання в Югославії. „Святіша Столиця завжди готова до порозуміння з людьми доброї волі, але без жадного диктату, бо слово „диктат" не знане Католицькій Церкві", заявив новий кардинал.

ГУБ. СТЕЙТУ ОГАЙО ПІДПИСУЄ ПРОГОЛОШЕННЯ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ"

В підготовці відсвяткування річниць проголошення суверенности і соборности Української Народної Республіки, делеґація українців стейту Огайо відвідала дня 31-го грудня в місті Колумбус, столиці стейту, губернатора Френка Лавші, який того ж дня підписав документ, проголошуючи день 22-го січня „Днем Української Незалежности" в своєму стейті. На фото (від ліва) в першому ряді: Ю. Свістель, адв. О. Е. Малицький, губернатор Лавші, проф. Леляків та І. Кравець. В другому ряді (від ліва): Ю. Присташ, адв. Іван Білинський, правник Леон Дубас, адв. Т. Іванчак та І. Шимків. Свято Самостійности і Соборности відбудеться в Клівленді в неділю 18-го січня о год. 2:30 пополудні в залі Паблик Авдіторіюм, з величавою прграмою.

В МОСКВІ ЗААРЕШТОВАНО 9 ЛІКАРІВ ЗА „ЗМОВУ"

ЇМ ЗАКИДУЄТЬСЯ ПЛЯН ВБИВСТВА ВИСОКИХ СОВЄТСЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ ТА СПРИЧИНЕННЯ СМЕРТИ ЖДАНОВА; МІЖ ЗААРЕШТОВАНИМИ ПЕРЕВАЖНО ЖИДИ

Лондон, 13. січня. — (Ройтер). Совєтська офіціяльна пресова аґенція ТАСС повідомила про заарештування дев'ятьох лікарів, які вже „призналися" до плянованого вбивства високих совєтських достойників, переважно військових маршалів і адміралів, як теж призналися до спричинення смерти А. А. Жданова, колишнього члена Політбюра, якого часто вважали за можливого наступника Сталіна. В повідомленні сказано, що „перший замах злочинців був скерований проти військових керівників країни" та що „вони намагалися усунути маршала А. М. Васілєвського, маршала Л. Р. Говорова, маршала І. С. Конєва, ген. С. М. Штеменка, адмірала Г. І. Євченка та інших". Більшість заарештованих були зв'язані з „міжнародною жидівською буржуазно-націоналістичною організацією" — сказано в офіціяльному совєтському повідомленні. Ця організація — яку ТАСС називає „Джойнт" — мала бути, згідно з совєтським твердженням „створена американською розвідкою нібито для допомоги жидам в інших країнах, але „на ділі її завдання є вести шпигунську, терористичну і підпольну активність в Совєтському Союзі та інших країнах". Один із заарештованих — твердить ТАСС — мав признатися, що він дістав від „Джойнту" з Америки доручення „виеліміновувати совєтських провідників". Як відомо, „Джойнтом" загально називають Американський Об'єднаних Розподільний Комітет (Амерікен Джойнт Дистрибюшен Коміті), харитативну американсько-жидівську установу, подібну до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. ТАСС твердить, що тільки арешт не допустив до виконання „злочинних плянів" заарештованих, які „призналися" до всіх закидуваних їм злочинів, включно до закиду, що вони були „платними аґентами закордонної країни". Між заарештованими поіменно названі лікарі-професори: М. С. Вовсі, В. Н. Віноґрадов, М. Б. Коґан, Б. Б. Коґан, П. І. Єґоров, А. Фельдман, І. Г. Етінґер, А. М. Грінштайн та Б. І. Маіров. В повідомленні ТАСС сказано, що Вовсі, Б. Б. Коґан, Фельдман, Грінштейн і Етінґер були зв'язані з „міжнародною жидівською змовою", а Віноградов, М. Б. Коґан і Єґоров — „призналися", що вони скористали з хвороби серця Жданова, поставили фальшиву діягнозу і приписали лікарство, яке не мало нічого спільного з хоробою Жданова, і це його вбило. В міжнародних колах зв'язують ці арешти з пляновою акцією антисемітизму в Совєтському Союзі.

Японія перестерігає Совєтів

Токіо. — Японський уряд проголосив офіціяльну пересторогу проти порушування повітряних просторів над японською територією „закордонними літаками". Хоч в повідомленні не називається Совєтського Союзу поіменно, — але з тексту виходить виразно, що пересторога відноситься власне до Совєтів. Японський уряд стверджує, що переліт „чужих літаків" понад японську територію в сусідстві із совєтськими повітряними просторами повторюється в останньому часі так часто, що починає серйозно загрожувати японській безпеці. — „Тому японський уряд — сказано в повідомленні — рішив, при співпраці стаціонованих в Японії американських збройних сил, поробити відповідні заходи, щоб в майбутньому не допустити до такого порушування японських повітряних просторів." В повідомленні в дальшому сказано: — „Японський уряд використовує цю нагоду для перестороги відносної чужої держави перед повторенням таких порушень та заявляє, що всі консеквенції, які можуть виникнути із заходів для прогнання літаків, будуть всеціло відповідальністю тої країни, до якої літаки належать".

Корейці відбили наступ червоних

Токіо. — Комуністичні війська на східній ділянці корейського фронту почали вчора сильний наступ більшими силами, але були відбиті новозорганізованими південнокорейськими військовими частинами. Комуністичну атаку, яку попередив сильний артилерійський обстріл, відбито частинно в рукопашних боях і з великими втратами для ворога. В наступі взяло участь коло 800 комуністичних вояків і з того 213 було вбитих. На інших ділянках фронту не було замітніших подій. Алілнтська авіяція продовжувала бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі.

НАДАННЯ 24 КАРДИНАЛЬСЬКИХ ГІДНОСТЕЙ В РИМІ

Рим. — З традиційними Ватиканові пишнотою та врочистістю Папа Пій XII на тайнім консисторі в Апостольській Палаті надав кардинальські гідності 24 новим кардиналам. В той спосіб Святіша Колеґія Кардиналів знову складається з повного числа членів — 70 кардиналів. 24 нові кардинали походять з 13 держав, між якими є і представник ЗДА кардинал Джеймс Франсіс Кардинал МкІнтаєр з Лос Анджелес. — Церемонія відбулася згідно з давнім церемоніялом, тільки нові кардинали могли мати вовняні, а не шовкові ризи. Кардинал Мк Інтаєр — це перший американський князь Церкви із Заходу ЗДА. Церемонія зачалася в 9:30 годині і тривала 40 хвилин. Коли до залі ввійшов Папа Пій XII, його префект церемонії проголосив латинською мовою: „Екстра омнес" (Вийдіть усі"), і в залі залишилися тільки самі кардинали. — Тоді Папа відмовив коротку молитву, після чого новий і старий камерленґи обмінялися шовковими торбинками, — що значило, що один одному передає урядування. Проголошуючи нових кардиналів — Папа згадав і про неприсутніх кардиналів, югославського Степінаца та польського Вишинського. Папа підкреслив, що іменуючи їх кардиналами Вятикан не бажав образити їхні уряди. Звернення до Югославії було гостріше, як те, в якому згадувалося Польщу. Старі звичаї та ноша членів Папської Ґвардії, що її запроєктував славний Михайло Ангел, дивно відбивалися від модерних автових машин, до яких після церемонії всідали, від'їжджаючи з Ватикану, нові кардинали. — Окремі папські післанці занесли номінаційні грамоти до мешкань новоіменованих кардиналів.

СВОБОДА — SVOBODA
українській щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЮДЖЕТ

В кожній країні державний бюджет відіграє чи не найважливішу ролю. Дебата над ним це найкраща нагода для парляментарної опозиції критикувати різні ділянки складного державного механізму, а найбільше — закордонну політику. Так є теж і в Америці. Того самого треба надіятись також і при дебаті над тим федеральним бюджетом, що його вже предложив Конґресові президент Труман.

Як знаємо, урядування Трумана кінчається з днем 20 січня. Та його обов'язком було предложити Конґресові бюджет виготовлений його адміністрацією з тої простої причини, що виготовлювання бюджету забирає пів року часу. Новий Конґрес, що має республіканську більшість, має таким чином до діла з бюджетом, який виготовила демократична адміністрація. Та це не матиме великого впливу. Бюджет складають експерти, а найбільші видатки, як от на зброєння, походять з програми, на яку погодились в Конґресі представники обидвох партій. До того ті, що є при владі, також натискають на ощадність і втинають видатки, де тільки можуть. Тому саме президент Труман заявив минулого тижня, що „ніяка проблема не забирає так багато часу кожночасному президентові, і то рік за роком, як складення бюджету".

Федеральний бюджет на 1954 рік, який починається з днем 1 липня, запропоновано на суму 78.6 більйонів долярів. Він більший від бюджету з минулого року на 14 більйонів. Це є прямо фантастична сума на „мирний" час. З цеї суми 87% призначені на державну забезпеку, ветеранські виплати та проценти від державного довгу. Новий бюджет рахується теж з побільшеним державним довгом до суми 273.8 більйонів.

Звичайно бюджет є так складений, що дуже важко в ньому щось „втяти". Те саме можна сказати і про теперішній бюджет, предложений демократичною адміністрацією. Одначе тепер прийшла до влади республіканська адміністрація, яка в час виборчої кампанії гостро критикувала розтратність демократів та високі податки. Тепер, маючи нагоду розпоряджатись по своєму, вона повинна б щось в тім напрямі зробити, але покищо ніхто не знає, де, що й як можна „вкроїти", щоб зменшити видатки бодай до тої міри щоб не збільшати вже й без цього величанського державного довгу. Є також великий натиск на те, щоб зменшити особисто-доходовий податок, хоч зменшення податків домагаються також і корпорації, мабуть рахуючи на те, що в кабінеті Айзенгавера засядуть самі представники великого капіталу. Республіканська адміністрація осягне дуже багато, якщо зможе збалянсувати бюджет і не затягати більше довгів. Зі зменшенням податків можна б уже зачекати до наступного року.

Бюджет ЗДА не є внутрішньою справою цеї країни. За ним добре слідкують в усіх країнах світу, а в першу чергу в тих, що надіються дальшої допомоги з Америки на зброєння чи економічну відбудову. В тих важких обставинах, в яких опинився сьогодні ввесь вільний світ через комуністично - московську агресію, З'єдиненим Державам неможливо зменшати цю допомогу. До того вона не мусить бути в грошах, бо може теж проявлятись у зменшенні мита на ввіз чужих товарів до Америки. Цього саме добивався британський прем'єр, Винстон Черчил, в часі свого останнього побуту.

Як би не скорочували предложений Конґресові бюджет, американському народові — як пише Ню Йорк Таймс — далі треба дорого оплачувати той самий лозунґ, що лунав в 1917 і 1918 роках, а це — забезпечення світові демократії. Тому теж не треба надіятися великих змін у бюджеті, що були б на руку американським „націоналістам", які були і є ще нині ізоляціоністами, але не були б допомогою боротьбі з Москвою. Нам усім треба бути готовим в кожний час на куди більші жертви, коли б спалахнула нова світова війна, спровокована Кремлем.

РОКОВИНИ ВОЛІ

Недалека вже 35-та річниця проголошення суверенности Української Народної Республіки і 34-та річниця соборности всіх українських земель в одній Українській Державі, що їх обходитимуть українці у вільному світі в цілком вимкових обставинах. Це тому, що рівночасно з актуалізацією визвольних проблем поневолених Москвою народів, разом із можливими змінами в американській закордонній політиці з приходом до влади республіканської адміністрації та взагалі із загостренням міжнародного положення, українська проблема силою своєї питомої ваги і силою обставин висувається на одне з перших місць й загальної міжнародної проблематики. При цьому і власне тому, численні вороги українського визволення, головно з рядів всіх покроїв і мастей російських імперіялістів, намагаються вмовляти у вільний світ та зокрема в керівні американські кола, що Україна ще повинна „визначуватись", що в теперішніх обставинах ніяк не можа „передрішувати" майбутнього порядку на руїнах совєтської імперії та що той порядок може бути вставлений тільки після перемоги над большевизмом.

На щастя, сьогодні вже немає ніодного свідомого українця, який не бачив би цілої підступности того роду трюків та їх злочинности. Українці теж в різних формах і при різних нагодах вже дали цілком ясну і недвозначну відсіч усім тим новим хитрощам, скерованим на те, щоб знову приспати Україну і знову збудити її „в огні окрадену". Проте, в американських і міжнародних колах ця справа все ще не досить ясна і все ще існують люди, які в своїй наївності та з незнання історичної тяглости імперіялізму Москви, самі ловляться на гачок „непередрішення". Роковини 22-го січня дають нашій спільноті чергову знамениту нагоду відповідно видвигнути, представити та підтримати українську правду, від якої у великій мірі залежить перемога вільного світу.

Цілий ряд наших громад, йдучи за вказівками Українського Конґресового Комітету, вже самою підготовкою святкувань тих роковин добились небуденних успіхів. З признанням треба відмітити, що підготовку тих святкувань започаткувала українська громада в Джерзі Сіті в стейті Ню Джерзі. За нею пішли громади в стейтах Огайо, Конектикат, Ню Йорк, Пенсильвенія та інші. Першу вагу має акція українських громадян в тих стейтах, щоб добитись офіціяльного проголошення з цієї нагоди „Дня Української Незалежности", або коротко „Українського Дня" губернаторами стейтів, що вже сталося в Огайо та що в найближчих днях має статись в Ню Джерзі, Пенсильвенії, Ню Йорку та в деяких інших стейтах. Це ж перший раз в історії губернатори стейтів проголошують офіціяльно День Української Незалежности та закликають всіх громадян стейту, щоб вони, разом з громадянами українського походження, відповідно цей день відзначили. При цій нагоді вони в своїх проклямаціях підкреслюють два великі державні акти українського народу, річницю яких обходиться, та говорять про героїчну боротьбу того ж народу за здійснення тих актів, проголошених з волі народу і для народу. Ці проклямації губернаторів стейтів це ж ніщо інше, як своєрідне визнання того стану, що його створили акти 22- го січня 1918 і 1919-го років.

В такій обстановці наші святкування цих Свят Незалежности і Соборности в поодиноких громадах повинні бути влаштовані з найбільшою дбайливістю та гідністю. Тут не сміють приходити до голосу будь-які внутрішні непорозуміння чи суперечності, не сміє бути навіть найменшого розбиття чи розпорошення сил і кожна громада, чи громади поодиноких районів спільно повинні влаштувати імпрези, з найкращими програмами, на які їх стати. Треба поробити всі можливі заходи та відповідно розголосити ці імпрези на місцях, щоб притягнути якнайбільше американської публіки. А вже само собою розуміється, що самі українці повинні взяти в тих імпрезах направду маніфестаційно велику участь. Можна собі уявити, яка незмірна радість була б в Україні, коли б так наш поневолений нарід міг обходити ті великі річниці своєї волі. Ця радість була б тимбільше, що формальне признання тих історичних державних актів українського народу дають сьогодні голови поодиноких американських стейтів. Тут на волі ми повинні бути речниками українського народу і при нагоді святкувань цих річниць заманіфестувати й сказати те, за що бореться і проливає свою шляхетну кров український нарід на рідній землі: за свою волю, незалежність і соборність, що їх раз і вже назавжди визначив український нарід актами 22-го січня.

Проф. І. Мірчук

Паназійська мрія та її здійснення

(Закінчення)

1885 р. появляється праця визначного російського публіциста Сергія Южакова під заголовком „Британсько-руская распря", в якій голосяться до слова паназійські мрії із посланництвом Росії серед народів Далекого Сходу. Автор протиставить колонізаційній політиці Великої Британії, яку він намагається представити в якнайчорніших красках, заходи царської імперії, щоби забезпечити свої кордони та принести культурні блага цим народам, з якими вона входить у безпосередній контакт. Картина Далекого Сходу розмальована Южаковим темними красками, представляється он як: „Турецька держава — це мертвець, те саме і Перське Царство, Китай напів завмерлий, а між ними та довкола них ціла плеяда мертвих, тільки історією законсервованих державних мумій і від побережжа Тихого Океану аж по Середземне Море — всюди атмосфера смерти, спорохнявілі культури, держави без життя, упавші раси". — Одначе під цією поволокою мертвечини жевріють у цих народів ще сховані енергії, які треба розрухати, привести до нового життя. А цим чинником, яким може і повинен перебрати на себе це нелегке завдання, є Росія з її хліборобською культурою та демократичною структурою свойого суспільства в противенстві до Англії, що є завершенням буржуазно - капіталістичної організації.

Ці паназійські мрії Южакова знайшли кращого представника та пропагатора в особі визначного літератора та поета — князя Ухтомського, що, вихований в націоналістичних колах з-під стягу Каткова довший час співпрацював із відомим реакціонером та письменником князем Володимиром Мещерським. — Пізніше супроводить він царя у його подорожах по Далекому Сході, при чому мав він нагоду безпосередньо впливати на монарха. Свої погляди оголошує він 1900 р. окремою книгою: „События въ Китаѣ", Отношение Запада и Россіи къ Востоку", а рік пізніше появляється його брошура на подібні теми: „Изъ китайскихъ писемъ". Символом відношення Західної Европи до Азії — це китайський повстанець, прив'язаний перед дуло гармати, між тим, коли Росія намагається в братерських обіймах об'єднатися з народами Сходу. „Під оглядом мови та віри словянська — але щодо свойого походження — зложена з найрізнородніших елементів Росія починає поволі відчувати та з часом освідомлювати собі, що вона є тільки новою формою Орієнту, з якою не тільки найближчі азійські сусіди, але також індійці і китайці, мають більше симпатій та спільних інтересів, чим з колонізаторами, що їх видала Західня Европа протягом останніх чотирьох століть". У цьому вічному спорі між Азією та Европою суддею буде Росія, що вирішить його на користь Азії, а інша розв'язка неможлива там, де суддею є брат пошкодженого. „Росія нічого не здобувала і не здобуває насильством, бо усі ці різномовні народи, що приєднуються до нас, є під оглядом традиції та ментальности нашими побратимами — і ми входимо в ближчий та тісніший контакт тільки з цим, що вже давно і все було наше."

Тут ставить князь Ухтомський важливе питання, а саме, на чому основується ця спільнота між азійським містицизмом і духом російського народу. Відповідь автора звучить незвичайно оригінально, хоча, на мою думку, цілком правильно. Цим джерелом, в якому сходяться, зустрічаються найглибші релігійні почування та найглибші містичні прагнення Азії і Росії, це глибоке релігійне почитання царя. „Ми врешті повинні зрозуміти, каже Ухтомський, що одиноким правним володарем Сходу є цей, на якого голові сіяють у містичному блеску великі княжі мітри Перму, Угри і Булгарів з-над Волги та царські корони Казані, Астрахану і Сибіру, — цей, якого предки ще в старій Москві називали себе панами та володарями усієї північної землі і численних інших великих держав." Об'єднуючим принципом для цього евразійського коплексу — має бути поняття Великого Царя, Володара, Деспота, перед яким клонять голови у майже релігійному захопленні та з почуттям якогось містичного страху народи від — Тихого Океану — аж по Середземне Море.

Залишаючи критику цієї концепції цілковито на боці, можемо тільки ствердити, що її представники, виходячи із психічного наставлення російського народу, думали при її помочі знайти шлях до душі азійської людини.

Більш модерне оформлення цієї теорії знаходимо після першої світової війни, коли большевизм ще не виявив свойого справжнього обличчя в науці т. зв. евразійської школи з князем Трубецьким та Савіцьким на чолі, які на культурному полі доказували духову спорідненість східноевропейського простору, репрезентованого Росією, з азійським континентом і проповідували у своїх працях „Исход къ Востоку". Україну виключали евразійці із цієї комбінації. Повне завершення і майже цілковите здійснення знайшли ідеї Южакова, Ухтомського та евразійців у політиці цього абсолютного володаря у Москві, перед яким клонить голову поволі чи поневолі в панічному страху майже цілий евразійський світ.

Отже не тільки зовнішня політика Росії на західньому фронті ішла по лінії старих ідеологічних традицій, але також російський „Drang nach Osten" має своє історичне підгрунтя у мріях та плянах керівників політичного життя в царській імперії. — Большевицька дійсність, виростаючи органічно із минулих часів, є тільки продовженням та завершенням основних розвиткових ідей, які тягнуться червоною ниткою від Івана Грозного через Петра Великого аж до Сталіна.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу який творить і веде наше громадське життя.

Іван К[illegible]

РЕП[illegible]ЦІЙН[illegible]ЗИ

На тему [illegible]них імпрез (концертів, академій і т. п.) була недавно редакційна статтяв „Свободі". Піддержуючи всецілo висловлені там критичні завваги під адресою і скількости і якости наших імпрез в ЗДА, хочу поширити цю тему, торкаючись на цьому місці імпрез, призначених у першій мірі вже не для української публіки, а американської чи взагалі чужомовної. Нема теж ніякого сумніву, що коли ми у нашому власному гурті можемо чимало вибачити, не хвилюватись з приводу недоліків, а сприймати їх з спокоєм, або навіть з гумором і великою міркою зрозуміння для аранжерів та виконавців, то в підході до репрезентаційних імпрез обов'язують суворіші критерії. Тимчасом, ніде правди діти, коли на відтинку внутрішньо-українських імпрез існує балаган, то на відтинку імпрез так мовити експортових — цей балаган не менший, а кидається в очі ще яскравіше.

Редакція „Свободи" навела низку конкретних прикладів, що потверджували правильність загальних тез згаданої статті. Підемо цим самим слідом і пригадаємо три конкретні приклади з недавнього минулого, всі з Нюйоркського терену, знаного авторові цих рядків. І так — відбувся репрезентаційний концерт під час 5-го Конґресу. Хоч більшість слухачів творили безумовно українці, члени Конґресу, проте цим Конґресом цікавилась і вашинґтонська адміністрація й американська преса з „Ню Йорк Таймс-ом" на чолі, були й польські делеґати та обсерватори і можна було сподіватись взагалі не-українських гостей, що їх привела б чи цікавість чи політичний інтерес. Концерт стояв на жалюгідно-низькому мистецькому рівні, зведений виключно до етнографізму, від якого різко відрізнялась конференсьєрка артиста, що своїм мистецьким світоглядом відкидає етнографізм в його сирій формі. Очевидно, окремі деякі точки були і вартісні і цікаві, але цілість пригноблювала. Другий приклад: жіноча вистава, як один (останній) вечір загально- американської імпрези.

Завваги, зачуті від фахівців, тільки щодо деяких подробиць: перемішання дійсно мистецьких експонатів із безвартними фабрикатами; переплутання українського етносу з американськими обичаями (в українській хаті ніколи господар не приймає гостей, тільки господиня, бо в українській хатній обичаєвості існує матріярхат, а не патріярхат), або голівудськими штучками (ніколи ніякий український господар не ходить по хаті, вимахуючи батогом, як пастух на оболоні чи пів-мітичний чумак), повний брак показу мистецьких осягів українських сучасних жінок-мистців. Третій приклад — вечір в Колумбійському університеті: Знову перевантаження етносом, при чому всі ці точки (народні танки) годилися для програми, але треба було відділити їх від хору, вбраного в смокінґи, чи стилізованих танків модерної української прімабалерини. Треба було взагалі програму поділити на дві частини, народного мистецтва й новочасного, треба було теж провірити хорові точки, що частинно зовсім не підходили для американської публіки.

Очевидно, це тільки наприхапцем схоплені завваги, які в нічому не поменшують признання для доброї волі і запалу аранжерів і виконавців та дійсної вартости окремих точок програми. Зокрема напр. всі ми з найбільшим захопленням ставимось до культу народного танку і пісні, що його плекають тут уже народжені американські діячі серед своїх молодих ровесників, тим більше, що в цій своїй праці вони здобули надзвичайно поважні успіхи, не вважаючи на страшні перепони і труднощі.

Але ж в улаштовуванні репрезентаційних імпрез треба триматися таки ширших і глибших критеріїв і не звужувати показу українства тільки до одної ділянки. Це теж зовсім непотрібне, бо українці в Америці розпоряджають мистецькими силами на такому рівені, що вони можуть сміливо виступати на імпрезах хоч би вищезгаданого репрезентаційного типу. Найважніше в усьому цьому, що кидається в очі — це організаційна імпровізованість, склеювання імпрез в останній хвилині, брак чинника, що був би відповідальний за імпрезу та продумано витончував програму і вигладжував її також у деталях. І в цих трьох згаданих випадках ніде не був зазначуваний той відповідльний керівник, невідомо теж, кого критикувати. Зрештою, може це подекуди — в цьому випадку — і добре, бо відбирає критиці цілком персональний характер, роблючи її так мовити принциповою, причасною до суті справи, а не до осіб, може і найбільш заслужених, шанованих і авторові цих рядків особисто милих.

Коли імпровізованість, хаотичність і поверховість завжди (в більшій чи меншій мірі) будуть видні в імпрезах внутрішньо-українського характеру, головно при їх нинішній „інфляції", то при виступах назверх треба таки звужувати ці лиха до можливого мінімум. Це сказано скромно, бо рахуємось з дійсністю, в якій годі зовсім викорінити ці від'ємні сторінки. Дозволимо собі поставити тезу, що поважне зусилля звузити до мінімум імпровізованість, хаотичність і поверховість в організації репрезентаційних імпрез можна буде зробити щойно тоді, коли повстане Культурна Рада і її імпрезова комісія. Такі імпрезові комісії існують вже й тепер, і при Українському Конґресовому Комітеті і в Комітеті Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку і напевно в інших організаціях, але ніодна з них не може мати того авторитету і тієї відповідальности назверх, що комісія Культурної Ради, покликаної спеціяльно для піклування українською культурою в ЗДА. Цілі Української Ради — це окрема тема. Автор цих рядків, відрізняючи теорію від дійсности і маючи за собою поважний досвід з української дійсности, ставиться дуже скромно й обережно до того, що дійсно Культурна Рада може вдіяти. Вона напевно не розв'яже проблеми двох наукових установ, з яких кожна ледве клигає (дивись видавнича діяльність), але цупко держиться своєї „суверенности", ані не впорядкує жалюгідних відносин в ділянці шкільного навчання, залежного від церковних чинників, ані не матиме впливу на стан видавництв, на вигляд преси і т. д. Але Культурна Рада потрібна, необхідна, сумніватись можуть в цьому хіба тільки ті, які не хочуть, щоб не було навіть зусиль заводити якийсь лад в невпорядкованому українському світі культури. І тому треба з найбільшим жалем стверджувати брак тієї Культурної Ради ще досі та ждати її постання, сподіваючись від неї — серед різних її скромних реальних можливостей — також впорядкування відносин в ділянці репрезентаційних імпрез.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Лев Шанковський

ПРО ОДИН РІД ЗБРОЇ УПА

(Із документів боротьби)

(1)

У грудні 1944 року впали в бою проти московсько-большевицьких окупантів два лицарі: сл. пам. Дмитро Карпенко-Яструб і сл. пам. Йосип Позичанюк (Шаблюк, Шугай). Пам'яті цих незабутніх друзів присвячую цей нарис.

Літо. 1944 рік.

... Хто добровільно зголоситься і покине банди бандерівців, мельниківців, рубанівців, бульбівців, УПА, СБ й УГВР, тому буде прощено всі його провини ...

Великі чорні літери „Звернення уряду УРСР і ЦК КП(б)У" грозять суворими карами за непослух. Заповідають безпощадне знищення „бандитів" і страшать вивозом їхніх родин. Народ мовчки розглядає підписи голови Верховної Ради УРСР Гречухи, прем'єра Хрущова, секретаря ЦК КП(б)У Коротченка.

— „І де вони стільки організацій набрали", — дивуються дядьки.

А з окремими зверненнями виступають ще в газетах Максим Рильський, Павло Тичина, Микола Бажан, Олександер Корнійчук. Всі вони, намагаються виманити з ліса повстанців.

І тоді, поруч „Звернення уряду УРСР і ЦК КП(б)У, або й на ньому, з'являється інше „звернення". Багато звернень до всіх „корнійчуків, гречух, тичин, бажанів та інших ще живих платних аґентів і лакеїв сталінського кривавого імперіялізму". А в ньому:

... „Чого ж деруться ці муштровані гавкуни? Вони, бачите, хочуть переконати наш скатований народ, що Сталін кращий за Гітлера. Вони хочуть витолкувати, що НКВД краще за гестапо, а Вортунські, Ухта-печерські лагері, „Сахалинський лагерь", „Дальневосточный лагерь", Байкал-Амурський лагерь" і всі інші большевицькі лагері ніби вигідніші за німецькі концтабори. Вони верещать, що большевицька каторга в сибірських копальнях і збройових заводах — легша за німецьку. Вони горлають, що большевицький грабіж хліба, всякі хлібопоставки і „добровільні" продажі — вигідніші за німецькі континґенти. Вони бурмочуть про те, що сталінські кати менше вигубили українського народу, порівняно з гітлерівськими катами. Ці курські солов'ї співають славу кривавому, Сталіну, який поневолив українців, російський трудящий народ, білорусів, грузинів, узбеків, татарів, казахів, і всі інші народи великої тюрми, що її називають СССР ..."

Осінь.

Сталеве кільце сталінських дивізій щораз міцніше огортає ліс. Загони червоних харцизів з „внутренних войск НКВД", батальйони „сталінських ребят" — бувших партизанів, хмари „істребительних атрядов", займають вихідні позиції. Готуються великі лови. Сам нарком „государственной безопасности" Василь Рясний з Києва приїхав організувати ці лови, а з ним „спецы по борбе с бандитизмом". Прем'єр Хрущов ганяється панцирним автом по селах під охороною трьох сотень енкаґабистів на мотоциклетках і панцирних автах. В с. Довга Войнилівська „сталінський хрущ" велить арештувати секретаря сільради, що не вміє відповісти на питання:

— Скільки, у вашому селі, бандерівців?

З Дубенщини, на допомогу, поспішає 18-та моторизована бриґада ВВ НКВД під командою полковника Козлова. Дня 30 вересня, між Уневом і Пнятином бриґаді цій заступають шлях „Сіроманці".

На плечах кріс, граната [в руках ...
Батьківщини це вірнії [повстанці
Виконують командира [наказ.

Двадцятьдві атаки, на свої становища, відбивають „Сіроманці", кладучи гори ворожих трупів перед собою. А кільканадцять днів пізніше „опер - уполномоченный КР „Смерш" 18 бриґади ВВ НКВД ст. лейтенант госбезопасности Артюк" звітує полковнику Козлову:

„По данным внутренней разведки, командиром банды украинско-немецких националистов оказавшей ожесточенное сопротивление частям нашего 187 отдельного стрелкового батальона есть предатель, некій Яструб, бывший старший лейтенант РККА. Его дествительная фамилия Дмитрий И. Карпенков".

„По данным внутренней разведки...". Значить, післали, тов. Артюк, своїх „корешок" між Яструбових „Сіроманців" і вони дещо таки розвідали. Може це був Назаренко Микола Іванович, літ 28, українець з Білої Церкви, у „внутренних войсках НКВД" від 1943 року, що подав вам донос на старшого сержанта Каравана Єфима Петровича, мовляв, під Дубном, у квітні 1944 р. будучи на засідці, — Караван наказав бійцям не відкривати вогню по „банді", тому що вона була озброєна і „бандити могли б нас усіх перебить". За це нач. „Смершу" 18 бриґади ВВ НКВД, — майор госбезопасности Осьмушников притягнув нещасного зам. командира 1 взвода, 1 роти ст. серж. Каравана до відповідальности за — „проявление трусости, в период проходившей операции в апреле - мае месяцах 1944 года по ліквідации немецко-украінских националистичеckіх банд".

Може це був й інший „стрелок", але це не важно. Важно те, що їхня інформація не була цілком точна, тов. Артюк. Правдиве прізвище командира „Сіроманців" було Карпенко, а не Карпенков. — Та, навряд, чи твоїм корешкам вдалось пролізти між самих „Сіроманців", як це, подекуди, вдавалось з іншими відділами. У відділі „Буйтур", у Стрийщині, був такий один, аж з Будапешту „тікав" щоби до відділу дістатися. Не такий вже Карпенко-Яструб, „я таких зразу взнаю, каже, хай тільки дихне на мене, а від нього „енкаведе" неначе самогоном б'є, до такого, — браток не пролізеш.

Пізня осінь — зима.

А зима цього року була лагідна, дуже лагідна. „Сам Бог з бандерівцями тримає", казали большевики. Чекали на мороз, чекали на глибокий сніг, не дочекалися. Полетіли з центру накази і ринули в ліс добірні дивізії „внутренных войск". Три лави ворогів, одна за одною, у великій розстрільній кинулися з усіх боків на Чорний Ліс (1-7. XI.) і зараз потім на Болохівський Ліс (10-15. XI.). У цьому самому часі, дві інші дивізії намагаються ліквідувати Равську повстанську республіку. І, врешті в грудні 1944 року, приходить черга на трикутник Бібрка—Ходорів—Миколаїв. Це терен дій „Сіроманців" к-ра Яструба і „Полтавців", к-ра Максима. І це перша, широкозакросна большевиками акція, не тільки проти „лісу", але й проти „підпілля". До цієї акції стягнули большевики понад 20 тисяч військ НКВД, а крім цього приїхала з Києва велика офіцерська група, що почала шукати повстанської „типографии". Провід над акцією перейняли начальники Обл. НКГБ Львівської та Дрогобицької області, але вони підлягали спеціяльному штабові, що був створений для цієї операції під проводом ген. Федорова (може й ідентичний з відомим ватажком большевицьких партизан), що серед невияснених обставин загинув під час акції і якого дуже парадно, при участі членів уряду, під проводом Хрущова похоронено у Львові.

(Продовження буде).

НОВИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

Новий закон про Натуралізацію та Іміґрацію входить в силу від 24 грудня, тобто через 180 днів після того, як його було прийнято Конґресом в червні місяці, не зважаючи на вето президента Трумана. Цей закон, як перша спроба в історії Америки звести до купи весь комплекс старих іміґраційних законів, в основному зберігає загальний зміст старих законів, але вносить багато поправок, до того дуже важливих.

У зв'язку з будь-яким іміґраційним законом найперше повстають два найголовніших питання: як прийматимуть нових іміґрантів, і хто може іміґрувати? Ця стаття розглядатиме друге питання.

Новий закон запроваджує чимало змін у дефініцію осіб, які можуть тепер приїхати до Америки. Наприклад:

Він виключає питання раси, як перешкоду для іміґрації.

Він ліквідує рештки дискримінації між чоловіками та жінками щодо іміґрації та натуралізації.

Він дає перевагу особам з високою освітою, кваліфікованим технікам, високим спеціялістам і взагалі видатним особам.

Він дає перевагу братам, сестрам і дорослим дітям американських громадян.

Він обмежує тубільців кольонії — як ось Джамейка чи інші британські кольонії у Вест Індії —. тільки до 100 з загального числа квоти для цієї країни в рік.

Він дозволяє чужинцям, що підписують контракт на працю до З'єдинених Стейтів, приїхати сюди на працю, якщо тільки Секретар Праці невирішить, що тут є досить робітників у цій галузі і що їхній приїзд не погіршить умов праці для американських робітників.

За новим законом кожний незалежно від раси, хто хоче іміґрувати до З'єднаних Стейтів, починає ту саму процедуру, що й за старим законом: він мусить подати прохання про візу. Кожна нормальна, здорова особа, що не має за собою кримінального, неморального чи деструктивного минулого, має право просити візу.

Якщо особа хвора фізично, не здатна до праці і не може заробити собі на життя, вона мусить довести, що може існувати, не працюючи, тобто, що вона має засоби для життя або родичів чи друзів, які гарантують йому матеріяльну підтримку.

Час, який аплікант мусить чекати на візу, залежить, чи він має право на позаквотову візу, а також від того, як скоро прийде його черга на одержання квотового номера.

Року 1921 Конґрес уперше встановив закон, визначивши число осіб, що можуть приїхати до З'єднаних Стейтів. Відтоді для кожної країни за винятком Західньої півкулі, було призначено певну квоту — тобто число іміґрантів, що можуть приїхати з цієї країни щороку. Деякі групи осіб були відокремлені від того числа. Їх було названо позаквотовими іміґрантами.

Позаквотові іміґранти.

Позаквотові іміґранти не потреобують чекати на квотовий номер. Вони мають право приїхати відразу, як тільки пройдуть усі потрібні процедури і виконають всі потрібні формальности. Такі групи осіб мають право на позаквотову іміґрацію, як за старим так і за новим законами:

Діти і дружини американських громадян. (За старим законом чоловік американської громадянки мав право на позаквотову іміґрацію тільки в тому разі, якщо вони були одружені перед 1948 роком. В новому законі це обмеження виключено).

Священники (а також їх жінки та діти) тих релігій, що їх служба потрібна для релігійних груп американського населення. Професура мала ті самі права за старим законом, але не за новим.

Громадяни (а також їх жінки та діти) Канади, Мексики, Куби, Гаїті, Домініканської республіки, зони Панамського Каналу чи незалежних країн Центральної та Південної Америки.

Чужинці, легально допущені до З'єднаних Стейтів на постійне перебування, що повертаються з тимчасової подорожі за кордон.

Новий закон дає також право на позаквотову візу для таких осіб:

Службовці та колишні службовці уряду З'єднаних Стейтів за кордоном (а також їх діти та жінки), якщо це право визнається для них їх начальством.

Квотові іміґранти.

Для всіх інших іміґрантів до того часу, як можна буде видати візу, видається квотовий номер. Якщо квота для цієї країни переобтяжена як більшість квот тепер, то майбутнім іміґрантам доводиться чекати досить довго.

Єдний спосіб визначити, на яку квоту іміґрант може розраховувати, це довести, до якої держави належить місце, де він був народжений? Підданим якої держави він був і до якої нації він належить, тепер не має значення при визначенні квоти.

Є два винятки, один новий і один старий:

За новим законом, чужинець навіть тільки на половину азіят, матиме азійську квоту, незалежно від того, де він був народжений.

Перенесено із старого закону, що жінки та діти іміґранта дістануть ту саму квоту, що й він сам, якщо це потрібне, щоб не ділити родину.

Мешканці кольоній, які за старим законом могли необмежено використовувати квоту своєї країни, тепер обмежені до ста віз з числа загальної квоти для їх країни щороку на кожну кольонію.

Переваги.

За старим законом, існувало два сорта переваг у кожній квоті. Новий закон передбачає більше число випадків, коли візи видаватимуться в першу чергу.

50 відсотків віз резервується для іміґрантів (а також для їх жінок та дітей) з високою освітою, кваліфікованих техніків, високих спеціялістів чи якихсь видатних людей, коли Генеральний Консуль вирішить, що їх праця буде потрібна і корисна для економіки, культури або добробуту З'єднаних Стейтів. Для таких осіб прохання посилає організація, що зацікавлена в його приїзді сюди, або він сам особисто звертається до Генерального Консула.

30 відсотків віз зарезервовано для батьків американських громадян, які мають понад 21 рік (цей пункт перенесено із старого закону).

20 відсотків зарезервовано для жінок і детей чужинців, яких легально допущено до З'єднаних Стейтів на постійне перебування (цей пункт перенесено із старого закону).

Квотові номери, які зостануться невикористані для якоїсь одної з названих груп, можуть бути використані для будь-якої з двох інших груп.

Якщо після того залишаться ще квотові номери, 25 відсотків з них резервується для братів, сестер і дітей, старших від 21 року, американських громадян. Особи, які не мають права на будь-які переваги відповідно до переличених груп, можуть претендувати на решту невикористаних віз.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Гартфорд, Конн.

Українська уділова кооператива в Гартфорді.

Кооперативна справа на терені Америки набирає чимраз більшого розмаху і зацікавлення серед суспільства. Постають кооперативи споживчі, виробничі, кредитові і т. д.

Чисельна українська громада в Гартфорд, Конн., вже давно відчувала брак своєї української крамниці, де можна було б набути товари, за якими заінтересований мусів би їхати до Ню Йорку, чи деінде.

Завдання заснувати кооперативу взяла на себе молодь — конкретніше Управа місцевого осередку СУМА. Завдання не було легке, коли брати до уваги, що треба було починати з нічого. І тут треба подивляти не тільки підприємчивість, але й відвагу Управи осередку тому, що торгівля вимагає знання, відповідальности і капіталу. А того останнього якраз бракувало. Але молодь — це люди чину, люди діла і хоч часто вони ризикують, майже все виходять переможцями. Так було і тут. Вибрано ініціятивний комітет, улаштовано приміщення, позичено грошей і справа пішла в рух. В такій ситуації дехто поставився з недовір'ям до почину молоді й аж тоді, коли кооператива почала свою діяльність, обслуговуючи громадянство, багато людей було поважно здивованих.

В неділю 23 листопада 1952 року відбулися перші загальні збори кооперативи, на яких вибрано Управу, а присутні могли з цікавістю послухати інформаційного звіту про одно-місячну діяльність кооперативи і плян праці на майбутнє.

Зі звіту виходить, що кооператива за один місяць зробила обороту на 400 дол., маючи товарів загально на суму 900 долярів.

Коли взяти під увагу, що кооператива почала свою діяльність з таких артикулів як: платівки, (рекорди), нитки, книжки, святочні картки, портрети, образи і т. д., то оборот досить поважний. В пляні на майбутнє Управа поставила собі за завдання поширити торгівлю і на інші артикули, як також створити при кооперативі виробничу секцію — виробу альбомів, рам до портретів і мистецької різьби.

В своїй доповіді про мету кооперації в загальному, а нашої кооперативи зокрема — голова ініціятивного комітету, а тепер голова кооперативи п. Ф. Коршенюк сказав: — „Ми, засновуючи кооперативну крамницю, мали на меті створити фінансово-господарську базу, яка допомагала б різним культурно-освітнім і політичним організаціям і дати практичний вишкіл в торговельній ділянці сумівській молоді, а українське громадянство зацікавити і познайомити з кооперативною справою".

На сьогодні кооператива має вже свою майстерню, де двох працівників виробляє мистецькі рами до образів і портретів. Загальний оборот кооперативи за два місяці 1952 року виносив 2120 дол.

Хочеться вірити, що українська кооператива в Гартфорді маючи такого підприємчивого і енерґійного голову в особі п. Ф. Коршенюка і такого здібного справника як п. О. Гладун — успішно вив'яжеться зі свого завдання. Але найкраща ідея не може бути зреалізована без підтримки громадянства, тому український загал повинен беззастережно **підтримати** свою, таку корисну установу.

Яр. Тро-цький.

Нюарк, Н. Дж.

Концерт Хору „Думка".

Культурне життя української громади в Нюарку прибирає різні форми вияву.

Якщо взяти під увагу святкування роковин визначних постатей і подій з історії наших Визвольних Змагань, то в пам'яті відвідувачів залишилися імпрези, влаштовані деякими організаціями, що виробили своєрідний спосіб мистецького виведення програми і тим відбігли від загально принятого шаблону. (Річниця смерти ген. Чупринки, Свято Крут, Свято Вождів, 10-ліття УПА).

Дня 29 листопада ц. р., в залі Української Централі, влаштував концерт Український Хор „Думка" з Ню Йорку, під диригентурою Олександра Микитюка.

Програма концерту складалася з двох частин, а кожна з них по дві групи пісень.

Перша пісня „Гимн Зевесові" Лисенка з опери „Енеїда", рідкісна або й не подибувана в хорових репертуарах, була неначе входовою брамою і перенесла думки присутніх у Країну Музи. В динамічних переходах від „піяна" до „форте" і навпаки, аж до кінцевого ...„слава Творцеві, слава!" — у „фортіссімо", можна було зорієнтуватися про великий вокальний **потенціял** хору. Друга пісня „Хор підземних ковалів" Людкевича, відспівана з помітною вправністю а дальше „Хор паломників" з опери „Тангайзер" Ваґнера, виконана плавно, з до нюансів докладним викінченням. Ці три пісні з фортепіяновим супроводом творили першу групу, першої частини концерту.

Слухаючи дальших трьох пісень, в уяві присутніх пересувалися різні картини. Тут, „...гули цимбали,... "як вихор леґіні літали..." і ...„кружок дівчат, як мак лелів"..., та в протиставленні до цього, змальована постать, яка заявляє, що „...не піде... гуляти", по причині двох, свіжих ще, чорних могил, в яких „...тихесенько, без гомону..." поховали новобранця і дівчину з чорними очима (в пісні „Гуляли" — О. Нижанковського). Солісти: О. Рейнарович, Р. Граб і Р. Комарницький вив'язалися якслід зі свого завдання, а чисті акорди хорового супроводу до баритонового соля М. Бучовського причинилися до цілости гарного виконання цієї пісні. Логічним продовженням, була пісня „Чого мені тяжко" — Волошина. У пісні „З окрушків" О. Нижанковського, хор змалював в уяві слухачів алегоричне порівняння „золотих зір в облаках морі"..., до української полонини, де... „білі вівці в голубих горах"... Барітон М. Бучовський належно зобразив траґізм постаті, що „нишечком плаче", бо „...ті літа... вже покинули"...

Першу групу другої частини концерту творили боєві пісні. Здавалося, що у „За рідний край"... Гайворонського хор не зміг себе якслід виявити. З черги, залюбки співана під час останньої війни, народня пісня (вперше в хоровому репертуарі) „Розпращався стрілець" в аранжовці Яримовича, відтворила в уяві слухачів події на Рідних Землях. Сольові заспіви, що їх напричуд гарно виконали Е. Чорній та І. Кучма, вказують на влучне підібрання тембру голосів до характеру цієї ліричної пісні. Дальшою милою несподіванкою була пісня, що її створили й часто проспівують вояки героїчної УПА. — „Гей степами" в музичній обрібці на чоловічий хор, Недільського. Пісню цю, (дотепер співану квінтетом бандуристів), на домагання публіки, хор повторив з великим успіхом.

У кінцеву групу, входили пісні різної тематики. „Кант про Почаївську Божу Матір" — Леонтовича знайшов своєрідну інтерпретацію, бо помимо строфічного характеру цієї пісні, в кожній строфі можна було знайти щось нового. М'який, але повнозвучний заспів баритона Бучовського причинився до витворення контемплятивного настрою. Прослухавши пісню „Ой, у полі та вітер віє" Н. Нижанковського, відчувалося бажання заслухати дальших стрічок... Відтак слідували дві лемківські пісні: „Полетівбим на край світа" Гнатишина, та „В'язанка" Ф. Колесси, що їх хор з умінням відспівав правильним виговором цієї західної, в останніх часах так гірко страдаючої, окраїни наших земель. Після кінцевої, жартівливої пісні „Дзюба" Кошиця, присутні домагалися повторення (дехто хотів „Коломийки" Гнатишина), але хор виконав „Серенаду" Маршнера. Слухаючи її, здавалося, що слова „Чому тебе не має в хвилю цю"... відносяться до України, бо прощальне „добра ніч", заспіване в супроводі хору шовково-ніжним тенором Ворохом, здається, найбільш відтворювало чар української ночі...

Так ось концерт закінчився і довелось повернутися думками до сірих буднів.

Концерт був наскрізь удалим. Хор зіспіваний і визначається високою музичною культурою; **чутливість і** гнучкість хору, що проявляється у відтворюванні до нюансів вимог нового диригента, вказує, що хор пізнав своєрідну техніку диригування. Замітна є праця над поставою голосів — а заслуга в усьому, диригента. Піяністка п-ні Калина Чічка Андрієнко вив'язалася якслід зі свого завдання; незначні темпові недотягнення, головно в місцях „корони", це наслідок неспроможности **слідження** за рухами диригента, по причині невідповідного уставлення піяна, через брак місця на сцені.

Беручи до уваги аматорський характер хору „Думка" та факт, що всі хористи (включно з диригентом) тяжко працюють у фабриках, а з другого боку стверджуючи високий мистецький рівень, — за ці всі досягнення належить диригентові, управі та усім членам хору щире признання. Можна з певністю сказати, що „Думка" — це гордість української спільноти, нюйоркської метрополії та гідно репрезентує українську пісню.

Шкода лише, що на досить велику українську громаду в Нюарку не знайшлось належної кількости зацікавлених, щоб хоч заповнити залю, а бажалось би, щоби цього роду концерту вислухали якнайширші круги нашого громадянства.

Оскільки управа „Думки" здійснює задуманий плян співочого виховання **молодих** кадрів, що мав би проявлятися у створенні хлоп'ячого хору, то це свідчить про велике розуміння ваги рідної пісні в житті української спільноти в Америці, бо в пісні можна знайти частинку України.

Щасти Боже у благородному ділі!!!

Р. Н.

Пітсбурґ, Па.

ВИМАГАЮТЬ ПОКАРАННЯ КРЕМЛІВСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ...

У величезній залі Солджерс енд Сейлорс Меморіял Голл 28 грудня, м.р. відбулася велика протестаційна демонстрація проти московського народовбивства.

Старанням Філії Українського Конґресового Комітету на Західню Пенсилванію ця демонстрація була успішно переведена і зорганізована. Понад 1500 українців взяли участь в протесті, як і численні американські представники, журналісти і представники інших поневолених Москвою народів (поляки, литовці, серби, словаки).

Ця демонстрація почалася **показом** документальних фільмів про злочини Москви у Вінниці, Катині, Кореї.

Офіційну частину відкрив палкою промовою американець українського походження п. Михайло Комічак — голова Пітсбурґської Філії УККА. Першим виголосив свою промову заступник мейора міста Пітсбурґу п. Чарл Ф. Дінан. З великою експресією промовляв суддя п. Майкл А. Мюсмано — грізний ворог американських комуністів і відомий українцям з процесу в Нюренберзі. Представник Державного Департаменту висловив повне признання українцям в їхній боротьбі проти комунізму і московського окупанта на Україні. Колишній агент американської розвідки (ФБІ) п. Матт Цветик поділився з присутніми своїм досвідом у викритті злочинної діяльности комуністів. Він довший час був членом ам. комуністичної партії, маючи завдання викрити їхню ворожу діяльність, скеровану проти американського народу. З короткими промовами виступали і два представники поневолених Москвою народів пп. П. Драґіс — литовець і П. Казімер — словак.

Після офіційних промов прочитав в англійській мові цікавий реферат „Комунізм без маски" репрезентант ДОБРУС-у о. Профета.

Завершив демонстрацію виступ ред. Петра Павловича — учасника розкопів масових могил з жертвами НКВД у Вінниці, живого свідка цієї трагедії. Ред. П. Павлович розповів, як дійшло до розкриття вінницького злочину і фактами проілюстрував нечувану в історії людства жорстокість сталінських катів над мирним українським населенням.

Гучними оплесками і єдинодушним одобренням зустріли присутні пропозицію Ред. П. Павловича, щоб домагатись від американського уряду і Об'єднаних Націй розслідування масових большевицьких убивств у Вінниці і інших містах України і покарати злочинців з Кремля.

* *

На передодні демонстрації відбуто пресову конференцію, на якій докладно поінформували журналістів про українську акцію проти московсько-російського імперіялізму. В день пресової конференції і після демонстрації американські місцеві часописи помістили широкі інформації а також і пітсбурґська польська газета.

О год. 1.15 дня було зорганізовано спеціяльну радіопрограму, присвячену демонстрації проти московського терору. Передача велася через пітсбурґську радіо-станцію (дир. недільних українських радіо програм п. М. Комічак). В цій програмі взяв участь ред. П. Павлович, який розповів радіо-слухачам про звірства большевиків у Вінниці, Катині, Кореї і закликав українців Пітсбурґу і околиць взяти масову участь в демонстрації і ще раз продемонструвати наш незгасний гнів проти московських народовбивців.

О. Ф.

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

І. Б., Ембридж, Па. — Запитуєте, чому не закуплено „Союзівки" в Пенсилвенії, бо, як кажете, в Пенсилвенії засновано УНСоюз. Від інших членів дістаємо запити чому не закуплено оселі в стейті Ню Джерзі, або Ілиной. З листів виходило б, що треба закупити оселю в кожнім стейті, щоб задовольнити деяких членів. Головний екзекутивний комітет УНСоюзу оглядав посілости і в Пенсилвенії, і в Ню Джерзі, а закупив посілість в стейті Ню Йорк, бо вона найкраще відповідала нашим вимогам і нашим фінансовим спроможностям.

Запитуєте теж, в яких цілях закуплено „Союзівку". Про закупно посілости дискутовано на кількох минулих конвенціях, і на кожній конвенції говорено про потребу приюту для немічних членів і для сиріт. „Союзівка" має доволі місця для дому старців, для приюту сиротам та для молоді і старших на вакаційну оселю.

Щоб приготовити „Союзівку" до вжитку як приют, потрібно не тільки ремонтувати і умеблювати будинки, але теж постаратися про услугу та задоволити державні законні вимоги. А це вимагає часу і праці. Тимчасом „Союзівка" не повинна стояти пусткою, але служити членству і громаді в рямках її теперішних можливостей.

Властителем „Союзівки" є УНСоюз, себто всі члени УН Союзу, а не уділовці якоїсь корпорації.

При висилці збірок на „Союзівку" просимо подавати імена і прізвища членів, які виконали обов'язок, бо головна канцелярія веде реєстр таких членів.

СЕКРЕТАР, Сентралія, Па. — Синю картку з адресами відділових урядників на 1953 рік треба конечно виповнити і звернути до головної канцелярії без уваги на те, що нема змін в урядниках Вашого відділу. На підставі одержаних карток головна канцелярія виплачує предсідникам і касієрам винагороди за нових членів, приєднаних протягом минулого року. В додатку, ця картка служить як евіденція, що Ваш відділ вибирає урядників згідно з постановами статуту і згідно з вимогами стейтових асекураційних законів. Тому таки просимо виповнити цю картку і негайно звернути її до головної канцелярії.

І. Б., Ню Йорк. — Вкладки допомогових організацій приблизно однакові, якщо ці організації приняли найновішу систему вкладок. Якщо в деяких організаціях вкладка в молодих роках нижча як в УНСоюзі, то за те вона вища в старших роках. В кожнім порівнянні вкладок треба теж мати на увазі користи, які член дістає. Значить, що треба порівнювати ту частину вкладки, яка оплачує посмертне. В УНСоюзі до вкладки на посмертне, додається теж 15 центів місячно на фонди, з котрих член додатково користає за життя. Додається теж оплату за „Свободу", бо видання „Свободи" залежне від піддержки членів а не від якогось доброДійного мецената. Щодо вкладок дітей, які покривають тільки посмертне, то вкладки на діточих грамотах безперечно нижчі в УНСоюзі як в інших допомогових організаціях.

Г. Герман

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

БРАЗІЛІЯ

УКРАЇНКА В БРАЗИЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

„О Жорнал" — великий щоденник в Ріо де Жанейро і головний орган пресового концерну „Діяріос Асосіядос", що об'єднує кількадесять різних газет по цілій Бразілії, — помістив у числі з 9 жовтня першу статтю про Україну під фірмою „Бразілійської Асоціяції Вільної Европи", в склад котрої (Асоціяції) входять також українці. В цій статті („Україна: Боронимо свободу"), після характеристики російсько - совєтського імперіялізму та перестороги перед його небезпекою для вільного світу, читаємо: „Представники поневолених режимом Сов. Росії народів повинні дати початок і добрий приклад єдности в поборюванні тоталітарних сил. Уярмлені народи Альбанії, Білорусі, Болгарії, Вірменії, Грузії, Естонії, Латвії, Литви, Мадярщини, Польщі, Румунії, України, Чехословаччини, Югославії і других повинні зговоритися й піти разом до кінцевої мети — визволення своїх країв зі совєтської тиранії, а що більше, повинні докласти найбільших зусиль для вирівнання своїх сусідських суперечностей, які в протилежному випадку можуть поділити і ослабити їх в осягненні бажаного визволення від спільного ворога". — Обговоривши питання України як першої жертви совєтської тиранії, стаття ствержує: „В останніх 30 роках Україна героїчно витримала нерівну боротьбу проти комуністичного терору, який в першу чергу звалився був на неї. Це була жорстока доля для українського народу, що поставила його від самого початку большевизму на передові позиції і примусила зносити важкі удари дикого комунізму. Українці, не маючи відповідних засобів і конечних доповнень, без приязні сусідніх народів і держав, без підтримки великодержав- глядачів, самі поборювали його аж до часу другої світової війни... Українці, як народ, потерпіли більше ніж якийбудь інший народ Европи від рук комуністичних катів. Сумна доля українського народу стала з бігом часу щораз більше відома іншим народам вільного світу. Залишимося вдячні Божому Провидінню, якщо терпіння українського народу послужили своєчасно пересторогою для решти світу, щоб підготовитися і відважно зустріти надходячу бурю"...

Відмічуючи цей перший голос про Україну в рямках діяльности „Бразілійської Асоціяції Вільної Европи", слід згадати, що визвольна пропаганда в користь народів-членів цієї Асоціяції передбачується також в інших органах пресового концерну „Діяріос Асосіядос", головно в тих, які появляються у великих містах Бразілії, як: Ріо де Жанейро, Сан Павло, Бело Орізонте і Порто Алегре.

В НІМЕЧЧИНІ

УКРАЇНСЬКА ДИТИНА ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО УРСР

Американський суд в Мюнхені під головуванням судді Лео М. Гудмена 2. 12 ухвалив повернути 9-літню дівчинку українку Іванну Бобрович її матері, що проживає у Львові. Повернення дитини відбудеться дипломатичним шляхом. Суд уповноважив колишнього урядовця ІРО домовитися з американськими установами в Бонні про термін виїзду дитини через Берлін до Совєтського Союзу.

Іванну Бобрович, що народилася 25 грудня 1943 року в Кракові, в червні 1944 року німці завезли до Німеччини. Її мати 1946 року звернулася до Міжнародного Червоного Хреста з проханням допомогти їй розшукати дочку. Урядовці УНРРА знайшли дитину в німецькому будинку для безпритульних і примістили її в дитячому таборі УНРРА.

В обґрунтуванні свого рішення, що надруковано на 37 сторінках, американський суд ствержує, що претенсії ще живої матері на свою дитину не можуть бути відкинуті й неможливо 9-літню дитину засуджувати на постійну спільну опіку над нею та на постійне мандрівне життя. Далі в рішенні говориться, що в інтересі здорового розвитку дитину мають повернути під опіку своєї матері, яка в багаточислених листах виявляє велику любов до дитини.

На цей суд пан Гудмен прочитав витяги з рішення найвищого американського апеляційного суду з приводу видачу 10-літнього югослава Івана Пречника, що його нещодавно також було повернуто з Німеччини до своєї матері, що перебуває в Югославії. В рішенні найвищого американського апеляційного суду, між іншим, говориться, що суди мусять плекати справедливість, яка не знає ні політичних, ані географічних кордонів. „Цього достатньо, —, сказав суддя Гудмен, — щоб ми в цьому випадку не мали права відкинути домагання матері, базуючись лише на тому, що вона проживає в країні, політичний світогляд якої є антитезою до нашого власного мислення".

• РОЗШУКИ •

Пошукую ОЛЬГУ ВІСНІЦЬКУ (Вісисвську) по дівочому назвиську, що виїхала до ЗДА в 1920 р. з м. Самбора, (Галичина), правдоподібно до Шікаго, Ілл. Хто знав би про неї, або вона сама — прошу писати на адресу:

ЕДВАРД САРАХМАН
c/o Svoboda
81 Grand St., Jersey City 3, N. J.

П. СТЕФАНІЮ МАЛИНОВСЬКУ
з Яв. прошу подати свою адресу.
НАТАЛІЯ МАМЧИН
68 Hallet St., Winnipeg, Man. Canada.

Пошукую п. ВОЛОДИМИРА ЦИМБАЛІСТУ з табору „Гутах" в Шварцвальді, Німеччина. Прошу відгукнутись на адресу:

IWAN ZABLOCKYJ
9135 Airline Rd., Houston, Texas

ГАЛИНА з СУПІЛЬНИКІВ САЛАМАНДРА, з села Товстолуг, пов. Тернопіль, шукає вістки про сина ЙОСИФА родичів Миколая і Йосифи СУПІЛЬНИК, про братів Франка і Василя та сестер Марії Тирнавської і Стефанії Андрушко. Прошу ласкаво відгукнутись на адресу:

HELEN SALAMANDRA
320 Carpenter Street
Philadelphia 47, Pa.

• КНИЖКИ •

О. Кобець. „ХРИСТОВА ЯЛИНКА" (в совєтському „раю"). З мист. обклад. й ілюстр. П. П. Холодного. Цікава й навчальна книжечка і для дітей, і для дорослих. По всіх українських книгарнях і церковних парафіях. Ціна 50 центів.

ВСЯЧИНА

КИТАЙСЬКА ЖІНКА ВРОДИЛА П'ЯТЬ ПАР БЛИЗНЮКІВ

Одна китайська жінка в Рангуні в Бурмі вродила вже п'яту пару близнюків. І це все сталося протягом п'ятьох років. Вона не нарікає на свою долю, але її чоловік, купець, крутить трохи головою, бо важко йому з десятьма дітьми, з яких найстарші мають тільки по п'ять років.

ПУСТИВ У ВОДУ 1,508 ДОЛЯРІВ

В. Е. Коннер із Ст. Саймонс в Джорджії пустив у воду 1,508 долярів, коли стояв над океаном у пристані. Він цілу ніч стояв з жінкою і 10-річним сином над берегом океану надіючися, що приплив моря викине його гроші на берег. Йому залишилися 14 центів із усіх його грошей, бо всі паперові гроші вислизнулися з його кишені, а відплив моря поніс їх в океан. Рибалки шукали за грішми, але не могли їх знайти.

ДИВНИЙ ГОДИННИК В КОПЕНГАГЕНІ

В столиці Данії Копенгагені конструють такий годинник, що ходитиме з такою великою докладністю, що за 300 років спізниться тільки на чотири десяті секунди. Цей годинник показуватиме не тільки звичайні години, але також назву дня, дату і рік, фази місяця і ще інші астрономічні дані. Він коштує 70,000 долярів і має 14,445 частин.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — В 1953 році відбуватиме Тов. „Запорозька Січ" 117 відділ, свої місячні збори кожного місяця що третої суботи в домівці при 33 Е. 7-ма вул., в Ню Йорку. Місячні й річні збори 117 відділу „Запорожської Січи" відбудуться в суботу, 17. січня 1953 р., в год. 8. ввечорі, в домівці при 33 Е. 7. вул. Просимо всіх членів обовязково взяти участь в зборах. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 17. січня, о год. 7. ввечорі, в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься членів прийти на збори. — М. Сірман.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Бр. св. О. Николая від. 13 повідомляє, що на річних зборах вибрано урядників на 1953 рік: М. Демчар, предс.; І. Карабін, кас.; І. Урбан, секр. Проситься всіх членів приносити свої вкладки на збори, що будуть відбуватися в третю неділю по першім кожного місяця, в Українськім Клюбі, 402 — 25 St., Watervliet, N. Y. Адреса секр.: 1854 — 7th Avenue, Watervliet, N. Y.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка відділ 252 відбудуться в неділю, 18. січня, о 12. год. в полудне, у залі при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти. — Меґас, предс.; Когут, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов від. 37 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 3. по полудні в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх членкиць прийти на ті збори та заплатити свої залеглости, щоб не бути суспендованими. Урядниці вибрані на 1953 рік: А. Погранична, предс.; А. Горін, заст. А. Гнатюк, фін. секр.; А. Процак, кас.; А. Васьов, заст.; А. Оґар, рек. секр.; А. Ґенеґа і П. Луців, Контрольна Комісія; П. Чечіль і А. Гнатюк, надзирателі хворих; Я. Ґаліновйч, делеґатка до У.Н.Дому; А. Гнатюк, делеґатка до Центр. Комітету.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Бр. св. О. Николая від. 106 відбудуться в неділю, 18. січня, в домі відділів УНС, 843 N. Western Ave., о год. 12. вполудне. Просимо усіх членів і членкиць бодай раз у рік сповнити свій обовязок та прийти на ці збори, на яких маємо до рішення і ухвал багато нових справ на будуче. Урядники і контроля дадуть звіти за рік 1952, та буде вибір уряду на рік 1953. Вкладки будемо збирати від 11:30 до 1:30, а відтак аж по закінченню зборів. Просимо довгуючих членів прибути тай вирівняти свій довг за 1952 рік, бо впротивнім разі будете суспендовані. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Тов. ім. І. Франка, від. 271, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 2. по полудні, в українській залі на Лакаванна Евеню. Буде звіт уряду за 1952 рік, звіт Контрольної Комісії, вибір нового уряду та багато інших справ до полагодження. Присутність членів обовязкова. — Г. Левуш, предс.; П. Німець, кас.; І. Чопко, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 2. по полудні, в залі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. Уряд і Контрольна Комісія дадуть звіт з діловодства за 1953 рік. Уряд на 1953 рік вибрано такий: В. Колданський, предс.; К. Шевчук, заст. А. Іванів, фін. секр.; Гр. Вулавинець, рек. секр.; І. Деркач, кас.; Н. Пасніак, заст. Надзирателі хворих будеться настановляти що місяця.

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 121 повідомляє, що на річних зборах вибрано такий уряд на рік 1953: Д. Іванців, предс.; Т. Воднар, зас.; В. Чуйко, кас.; М. Матвієц, заст.; О. Ґадз, секр, Н. Грещук, заст.; С. Яворський, Н. Бойко, контрольори; З. Грицик і Н. Ґавур, хорунжі. Збори будуть відбуватися в третю неділю кожного місяця по першім. в залі У. Н. Дому, 208 Canal St. Наступні збори відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 2:30 по полудні. Проситься усіх членів прибути на збори та вирішити справи, що не були покінчені на річних зборах. Напоминаєм членів, щоб платили свої вкладки точно кожного місяця. Хто не буде платити буде суспендований.

БОСТОН, МАСС. — Річні збори Тов. ім. Є. Коновальця, від. 238 відбудуться в неділю, 18. січня, в церковній залі, 136 Arlington St., зараз по відправі. Проситься всіх членів прийти численно. Хоч раз у рік член повинен обов'язково явитись на зборах своєї організації, вислухати звітів із цілорічної праці відділової управи, та вибрати уряд на рік 1953. Проситься всіх тих, що не платять на час, пам'ятати, що секретар мусить вислати гроші на час то є до 25 кожного місяця, а тому хто на час не заплатить і буде суспендований, аби тоді не нарікав на секретаря, але на себе самого. — П. Мороз, предс.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5 відбудуться в суботу, 17. січня, в год. 7:30 ввечорі, в залі У. Д. Гор. Клюбу, 25-06 — 31 St. Просимо всіх членів прийти на збори. Повідомляється, що на річних зборах, 20. грудня 1952 р., вибрано такий уряд: М. Левицький, предс.; П. Левенець, заст.; Г. Василик, кас.; С. Антонишин, заст.; П. Варнич, секр.; Н. Варнич, заст.; Є. Кривень, І. Сидор, М. Заровений, контр. комісія. Н. Табака, Гр. Сененько надзирателі хворих до членів; М. Якиміцка, Ан. Василик, надзирателі хворих до членкиць; Є. Кривень і О. Мартин, капітани; І. Марко, А. Паласко, хорунжі; І Сидор організатор нових членів. Збори відбуваються в третю суботу по першім. Проситься членів вирівняти залеглий довг.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 відбудуться в субоду, 17. січня, о год. 7:30 ввечорі, 482 Main St. в п. Винярського. Проситься всіх членів обовязково прибути на збори. На зборах буде відчитаний фінансовий звіт і звіт Контрольної Комісії. Буде теж вибір нової управи. Проситься прибути на збори всіх членів УНС без різниці, чи вони є чи не є членами Тов. ім. Т. Шевченка, та заслухати звітів. — А. Лопушняк, секр.

CLEVELAND, O. — Society Zhoda, Assembly 358 will hold its **annual meeting** on Sunday, January 18, 1953 at 2:00 P.M., at the Ukrainian National Home at 2255 West 14th Street. All members should attend this meeting and take care of their dues. New officers are to be elected. — A. Hawrylak, Pres.; S. Paliveda, Sec'y.; M. Fedak-Labyk, Treas.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Івана Хрестителя від. 270 вибрано уряд на 1953 рік: Т. Гіль, предс.; Н. Заяць, заст.; М. Баран, фін. секр.-кас.; В. Бутковський, рек. секр.; Н. Пігура, І. Коцюба і С. Гріца, контрольори; А. Мазур і П. Осьміловська, надзирателі хворих. Перші місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 3. по полудні, в У. Н. Домі.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 6. ввечорі в У.Н.Домі, 183 Fleet St. Проситься членів прибути та вирівняти свої вкладки, бо по хатах не будемо ходити. Зокрема нові члени повинні прийти на збори та обзнайомитись з нововибраним урядом на 1953, що був вибраний 28. грудня 1952 р., а саме: П. Мелень, предс.; В. Пащак, кас.; І. Грабар, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка від. 83 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 1. по полудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Френклин вул. Проситься членів прибути на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. Згідно з річною ухвалою, члени, що не належать до Товариства, обов'язані платити по 5 центів місячно на покриття видатків, які повстають з тої причини що коли член довгує один місяць, Товариство висилає за нього свої гроші. — С. Чорномаз, секр.

БОСТОН, МАСС. — Річні збори від. 374 відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 2:30 по полудні під ч. 357 Elizabeth Peabody House. Проситься всіх членів прийти і привести своїх приятелів, щоби вписати їх до УН Союзу. Кожний дорослий член є обовязаний заплатити $1 на Союзівку якнайскорше. Буде річне справоздання уряду за 1952 рік і вибір уряду на рік 1953. — П. Улашкевич, предс.; М. Вілак, кас.; М. Кисіль, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Управа 457 відділу повідомляє членів, що **річні збори** відділу відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 3. по полудні в приміщенні Літературно - Мистецького Клюбу (149, 2nd Avenue) в малій горішній залі з порядком денним: 1) Звіт уступаючої Управи, 2) Звіт Контрольної Комісії, 3) Вибір Нової Управи і Контрольної Комісії, 4) Плян праці на майбутнє. Просимо всіх членів прибути точно в означеній годині. — В. Кіпа, предс.; О. Литвиненко, секр.; І. Крамаренко, кас.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 18. січня в парохіяльній залі, при 74 Геррис Евеню, в год. 1:00 по полудні, точно. Обовязком кожного, бути н арічних зборах. Є важні справи для обговорення, а також будуть звіти уряду і контролі з діяльности за 1952 рік, а крім цього буде заприсяження нового уряду, що був вибраний на 1953 рік. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

АКРОН, О. — Бр. Сош. св. Духа, від. 295 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 1:30 по полудні, в залі укр. церкви на розі вулиць Вашинґтон і Абел. Побажаним є, щоб всі члени явилися на цих зборах, вислухали цілорічний звіт урядників і контролі, та вирівняли всі свої залеглости. Буде також вибір уряду на 1953 р. Хто не дав ще датку на Союзівку, хай його зложить на цих зборах. — О. Зепко, предс.; М. Петруха, кас.; В. Пулк, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Відділ 300 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 18. січня, зараз по Службі Божій, в У. Н. Домі на Мейпел Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час і вислухати звітів урядників і контролі за 1952 рік. Буде також вибір уряду на 1953 рік. — В. Олексюк, предс.; Ф. Кавчак, секр.-касієр.

Посмертна Згадка

МАКАР ЗАВЕРУХА, член Товариства Т. Шевченка, від. 122 У. Н. Союзу в Тавитон, Масс., помер 19. грудня 1952 р., проживши 67 літ. Покійний походив з містечка Цибулів, Київської губернії, Україна. Полишив в смутку 3 дочки і 3 сини, Анну, Настю і Любу, Віталька, Михайла і Петра. Похорон відбувся з погребового заведення на цвинтар South Street, Bridgewater Mass., при участи Родини, Знайомих і членів Товариства. — В. Й. П.!

К. Сідзінський, секр.

Ділимося сумною вісткою, що 11 січня 1953 року, о год. 8 ранку, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі, на 75 році свого працьовитого життя, наш найдорожчий Муж, Батько та Дідуньо

КАЗИМИР ВАСИЛЬ ВОНТОРСЬКИЙ

б. радник Скарбової Палати у Львові, Податковий Консультор при Митрополитальній Канцелярії, начальник 4 Відділу Податкового Уряду у Львові, член проводів багатьох передвоєнних українських товариств.

ПАРАСТАС та ПАНАХИДА будуть відправлені в середу, 14. січня, о год. 7. увечорі, а похорон почнеться в четвер, 15 січня, о год. 11. перед полуднем з погребового заведення Василя Кредензора при 2501 Браун вул., та з церкви св. о. Николая при 24 вулиці на цвинтар „Фокс Чейз".

Горем прибиті
Дружина, сини, невістки та внуки.

ТАРЗАН, ч. 2987. Із щелепів.

Коли Кейлюк, вигравши тільки кілька цалів, ускочив через отвір, Тарзан грюкнув брамою і своїм тягарем натиснув на неї.

„На Ратора!" задихався Кейлюк. „Мералині леви швидкі немов антилопи. Ми наробили досить шуму, щоб привезти всіх вартівників у Корі.